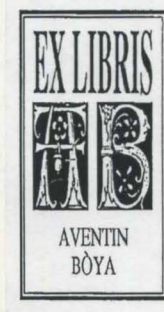
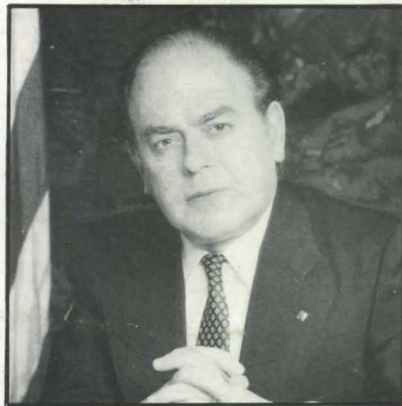

CONSELH COMARCAU DERA VAL D'ARAN

HUELHETON INFORMATIU NUM 0 MARÇ 1991

Eth Conselh Comarcau dera Val d'Aran amasse era voluntat
deth pòble aranés, de mantier es sòns arraïcs,
era sua lengua e era sua tradicion culturau politica,
reconeishuda ena Lei sus eth Regim Especial
dera Val d'Aran qu'aprovèc eth Partament de Catalunya.

Ei un dia istoric que plan s'ac vau de celebrar,
e com President dera Generalitat me platz d'ua manèra
especial felicitat de tot còr toti e cadun des aranesi
que liegeràn aguesta revista, escrita e publicada
ena sua lengua. Catalunya a creigut tostemp ena riquesa
dera diversitat culturau e ena conviuença des pòbles
e des lengües en un regim de libertat. Ac auem mantengut
tamb paraules e aué ac demostram tamb hèts.

Felicitats, e que sigue per fòrça ans!

Jordi Pujol

1. *Journal of the American Medical Association*, 2000; 283: 2689-2695.

1	Salutacion deth President Pujol
3	Lei sus eth Regim Especiau dera Val D'Aran
7	Llei sobre el règim especial de la Vall d'Aran
11	Ley sobre el régimen especial del Valle de Arán

16/1990, de 13 de junhsèga, sus eth règim especiau dera Val d'Aran.

ETH PRESIDENT DERA GENERALITAT DE CATALONHA

Sigue notòri a toti es ciutadans qu'eth Parlament de Catalonha a aprovat e jo, en nòm deth Rei e d'acòrd tamb çò qu'establís er article 33.2 der Estatut d'Autonomia de Catalonha, promulgui era seguenta

LEI

Laguens de Catalonha en sòn ensemble subergés pera sua pròpia personalitat Aran o era Val d'Aran, territòri ligat pera situacion geografica, pes orígens istorics, pera lengua e pera cultura as tèrres gascones e ara grana familha occitana, mès junhuda liurament, a trauèrs de pacte, ath Principat de Catalonha. A compdar deth 1175 era Val passèa a hèr part dera Corona catalano-aragonesa peth Tractat d'Emparança que es aranesi estipulèren tamb eth rei Alfons I. En 1313 es aranesi determinèren per votacion populara era permanéncia dera Val ena Corona catalano-aragonesa ath còp que Jaime II autregèc er amàs de pruvulètges nomentat *Era Querimònia*, vertadèra carta magna d'Aran, ratificada per toti es reis enquia a Ferran VII. En 1411, ath delà, eth Sindic d'Aran aufric era union liura e pactada d'Aran ath Principat de Catalonha, causa que eth Parlament catalan acceptèc. Eth decret de Naua Planta de 1716, qu'avalic es institucions politiqes de Catalonha, non afectèc pas eth regim politico-administratiu dera Val d'Aran e, plan per açò, non estèc pas aguesta encossada sus cap des nauï corregiments en qué estèc despartit eth Principat. Enquia que en 1834 era Reina Governadora avalic es institucions tradicionaus araneses, hèt que culminèc tamb ua accion de fòrça deth governador reiau Pascual Madoz qu'impausèc ara Val d'Aran nau regim administratiu generau der Estat.

Era adesion des aranesi a sa lengua e, sustot, era sua plan vielha tradicion culturau e politica an ameritat que era Disposicion Addicionau Prumèra der Estatut d'Autonomia de Catalonha, en tot amassar un desir exprimit pes aranesi en procès d'elaboracion der Estatut, hèske ua arreconeishença expressa dera sua personalitat e ordène un restabliment dera organisacion administratiua tradicionau dera Val d'Aran, plan actualisada.

Aguesta Lei sage balhar compliment ad aguest manament estatutari en tot restablir eth Conselh Generau e eth Sindic d'Aran com a principaus institucions dera organisacion administratiua pròpia dera Val d'Aran. En restablir aquestes institucions araneses se hè un acte de reparacion istorica.

En aquest sens, aguesta Lei restituís as aranesi de biaï actualisat ua estructura administratiua, que, sens damnatge dera organisacion municipau, pòt hèr possibla era gestion mès immediata d'aqueres atribucions qu'afecten dirèctament es interèssi dera organisacion administratiua pròpia, era normalisacion, er emparament e er ensenhament der aranés e era mantenença des sues singularitats culturals,

atau com er establiment d'un encastre legau que permete que eth Conselh Generau posque assomir es competéncies que li delègue o fixe era Administracion dera Generalitat cossent tamb çò qu'establís era legislacion vigenta.

Eth Conselh Generau, com poder public, prebotjarà es condicions entà que era libertat e era egalitat der individu e des grops enes quaus aguest se i junh siguen reaus e efectiues, en tot eliminar es trebucs qu'empachen o dificulten era sua identitat o plenor.

TÍTOL I Disposicions generaus

Article 1

—1 Aguesta Lei restablís e actualise era organisacion administratiua pròpia d'Aran, cossent damb era Disposicion Addicionau prumèra der Estatut d'Autonomia de Catalonha.

—2 Aran ei ua entitat territoriau determinada pera agropacion des territòris municipaus de: Arres, Bausen, Es Bòrdes, Bossòst, Canejan, Les Naut Aran, Vielha-Mijaran e Vilamós, qu'a personalitat juridica pròpia e plena capacitat e autonomia entath compliment des sòns fins.

Article 2

—1 Er aranés, varietat dera lengua occitana e pròpia d'Aran, ei oficiau ena Val d'Aran. Tanben ne son eth catalan e eth castelhan, d'acòrd damb er article 3 der Estatut d'Autonomia de Catalonha.

—2 Cossent damb er article 3.4 der Estatut d'Autonomia de Catalonha, er aranés a d'èster objècte d'ensenhament e d'especiau respècte e proteccion, e se n'a de garantir er us tant en sistèma educatiu, com ena actiuat dera Administracion dera Generalitat de Catalonha e des mieis depenents dera CCRTV, en territòri d'Aran.

—3 Era Generalitat e es institucions d'Aran an d'adoptar es mesures que s'an de besonh entà garantir eth coneishement e er us normau der aranés e entà possà-ne era sua normalisacion.

—4 Era Generalitat e es institucions d'Aran an de velhar pera mantenença, era promocion e er espendiment dera cultura aranesa.

Article 3

Era Val d'Aran non pòt demorar includida en cap de division territoriala pròpia de Catalonha que non sigue era madeisha. En aqueri cassi en que era descentralisacion dera Administracion dera Generalitat hèsque convenent que era Val d'Aran s'intègre ena demarcacion de delegacions o de servicis territoriaus de domeni supracomarcu, aguesti an d'encossar ena sua denominacion era dera Val d'Aran.

Article 4

Aran a drapèu e imne pròpis. Eth simbèu deth Conselh Generau d'Aran ei er actuau escut d'Aran.

Article 5

Era vila de Vielha ei eth Cap-lòc dera Val d'Aran. Eth Conselh Generau i a de fixar eth lòc dera sua sedença.

TÍTOL 2

Dera organisacion pròpia d'Aran

Article 6

—1 Eth govèrn e era administracion d'Aran corresponen ath Conselh Generau. Aguest ei integrat peth Sindic e pes Conselhèrs Generaus.

—2 Es Conselhèrs Generaus, representants des vesins, son escuelhudi cossent damb çò qu'establís aguesta Lei.

—3 Eth Conselh Generau ei integrat per tretze membres.

Article 7

Eth Conselh Generau a d'elaborar e aprovar eth sòn reglament organic de foncionament intèrn cossent damb era legislacion vigenta.

Article 8

—1 Son organs deth Conselh Generau:

- a) Eth Plen.
- b) Eth Sindic.
- c) Era Comission d'Auditors de Compdes.

—2 Eth Plen ei format peth Sindic e pes Conselhèrs Generaus. Corresponen ath Plen es atribucions que aguesta Lei l'autrege.

—3 Eth Sindic ei eth Cap dera Administracion pròpia d'Aran, convòque e presidís eth Conselh Generau, a era representacion legau e exercís totes es atribucions qu'eth Plen li delègue e que non corresponen pas ad aguest darrèr. Ei eth president nat de toti es organs collegiats e des societats e empreses dependentes deth Conselh. Eth Sindic a de trabalhar peth ben d'Aran.

—4 Era Comission d'Auditors de Compdes, de constitucion obligatòria, ei formada aumens per un Conselhèr Generau de cada grop politic representat en Conselh Generau. Li correspón de comparar e d'estudiar es compdes annaus deth Conselh Generau e emeté-ne informe abantes que eth Plen les apròve.

—5 Eth Conselh Generau, cossent damb era podença d'autoorganisacion, pòt crear d'auti organs complementaris d'aguesta organisacion en sòn reglament organic.

Article 9

Es competéncies deth Sindic son:

- a) Representar eth Conselh Generau.
- b) Convocar es sessions deth Conselh Generau e determinà-ne er órden deth dia, en quin a d'includir es informes dera Comission d'Auditors de Compdes e, se conven, es prepauses des organs competents.
- c) Amiar es sessions deth Conselh, moderar es debats e resòler es empats damb vòt de qualitat.
- d) Delegar es sues funcions enes Conselhèrs quan ac creigue convenent.
- e) Exercir era direccion superior deth personau.
- f) Presidir subastes e concorsi.
- g) Ordenar es pagaments.

h) Possar e supervisar era actiuetat des diferents organs deth Conselh e des servicis dera sua competéncia.

i) Velhar peth compliment des leis e es reglaments en territòri dera Val d'Aran.

j) Exercir accions judiciais e administratiues en cas d'urgéncia.

k) Ordenar era publicacion des acòrds deth Conselh Generau.

l) Aqueres que li abribuïssen es leis, o es que exprès-sament li delègue eth Plen deth Conselh Generau.

m) Quauasselvolh autes que non siguen reservades ath Plen deth Conselh Generau.

Article 10

Es competéncies deth Plen son:

a) Escuelhir eth Sindic cossent damb er article 15.2 d'aguesta Lei.

b) Establir era organisacion deth Conselh Generau.

c) Aprovar eth Reglament Organic e es ordenances.

d) Exercir era iniciatiua de modificacion des termiaris territoriaus dera Val d'Aran.

e) Aprovar e modificar es pressupòsti e aprovar es compdes, autorisar e dispausar despenes e arreconéisher obligacions.

f) Determinar es recorsi pròpis de caractèr tributari cossent damb çò qu'establís aguesta Lei.

g) Aprovar es Plans qu'afecten eth territòri dera Val d'Aran e que siguen dera sua competéncia.

h) Exercir era podença expropiatòria.

i) Controlar e fiscalisar era gestion des organs de govèrn.

j) Aprovar es formes de gestion des servicis e es expedients entar exercici des actiuetats economiques.

k) Delegar competéncies enes municipis.

l) Aprovar eth quadre de personau, era relacion de lòcs de trabalh, es bases des pròves entara seleccion de personau e entàs concorsi de provision de lòcs de trabalh, era fixacion dera quantia des retribucions complementàries des foncionaris, eth nombre e eth règim deth personau eventuaiu, tot açò cossent damb es nòrmes reguladores dera foncion publica locau, e tanben desseparar deth servici es foncionaris dera corporacion, exceptat de çò qu'establís er article 99.4 dera Lei de Bases de Règim Locau, e ratificar eth conget deth personau laborau.

m) Plantejar conflictes de competéncies a d'autes entitats locals e a d'autes administracions publicas.

n) Exercir accions administratiues e judiciais.

o) Alterar era qualificacion juridica des bens de domeni public.

p) Alienar er auviatge.

q) Exercir es autes atribucions que exprès-sament li assigne aguesta Lei.

r) Votar era mocion de censura ath Sindic, cossent damb çò qu'establís er article 16 e era legislacion de règim locau.

s) Determinar eth nombre de membres dera Comission d'Auditors de Compdes, cossent damb çò qu'establís er article 8.4.

TÍTOL 3

Eleccion e constitucion deth Conselh Generau d'Aran

Article 11

—1 Aran se dividís en sies circonscripcions, corresponents as sies terçons istorics formats per: Pujòl, Arties e Garòs, Castièr, Marcatoa, Lairissa e Quate Lòcs. Entara eleccion des membres deth Conselh Generau es circonscripcions electoraus son integrades pes territòris municipaus que seguissen:

Eth terçon de Pujòl ei integrat pes territòris municipaus de Tredòs, Bagergue, Salardú-Unha e Gessa.

Eth terçon d'Arties e Garòs ei integrat pes territòris municipaus d'Arties e Garòs.

Eth terçon de Castièr ei integrat pes territòris municipaus d'Escunhau, Casarilh, Betren, Vielha, Gausac e Casau.

Eth terçon de Marcatossa ei integrat pes territòris municipaus de Vilac, Aubèrt-Betlan, Mont-Montcorbau, Arròs e Vila.

Eth terçon Lairissa ei integrat pes territòris municipaus de Vilamòs, Arres, Arró, Es Bòrdes, Benós e Begós.

Eth terçon de Quate Lòcs ei integrat pes territòris municipaus de Bossòst, Les, Canejan e Bausen.

—2 Eth Conselh Generau ei integrat per tretze membres despartits dera manera que seguís:

Pujòlo: 2 membres.

Arties e Garòs: 2 membres.

Castièro: 4 membres.

Marcatosa: 1 membre.

Lairissa: 1 membre.

Quate Lòcs: 3 membres.

Article 12

Entara eleccion des Conselhèrs Generaus pòden presentar candidatures es partits, es federacions e es coalicions legaument registrades, o es madeishi electors de cada terçon avalats en un nombre non inferior ath 3% deth cens electorau deth madeish terçon.

Article 13

Era eleccion des Conselhèrs Generaus se hè cossent damb era legislacion electorau vigenta, per miei de listes barrades e segontes eth sistèma de Hondt.

Article 14

—1 Eth Conselh Generau se constituís en session publica ena sedença deth Conselh eth primèr dia àbil despús de passadi quinze dies naturaus a compdar de londe-man der acte de proclamacion des membres escuelhuts. Era session constitutiva, amassada entara eleccion deth Sindic enter es membres que la compausen, ei presidida per ua Mèsa d'Edat integrada peth Conselhèr Generau de mès edat e eth Conselhèr Generau de mens edat presents en acte, e en tot actuar com Secretari eth Conselhèr qu'ei nomenat entad aguest efecte.

—2 Eth mandat des escuelhuts dure quate ans. Es eleccions entà designar es Conselhèrs Generaus se hèn eth madeish dia des eleccions municipaus.

Article 15

—1 Eth Sindic ei escuelhut pes Conselhèrs Generaus, enter eri, ena session constitutiva deth Conselh Generau.

—2 Entà èster escuelhut Sindic, eth candidat a d'obtenir era majoritat absoluta ena primèra votacion o era majoritat simpla ena dusau. En cas d'empat, se procedís a ua tresau votacion e s'en aguesta se segonde un aute còp er empat, ei aliat eth candidat deth partit, era coalicion, era federacion o era agropacion qu'age obtengut mès Conselhèrs Generaus, e, se contunhe er empat, ei aliat eth candidat deth grop, era coalicion, era federacion o era agropacion qu'age obtengut mès vòts en ensemble d'Aran.

Article 16

—1 Eth Sindic cèsse quan pèrd era fidança deth Conselh Generau.

—2 Era mocion de censura a de besonh d'anar acompanhada deth nòm deth candidat e cau que sigue aprovada pera majoritat absoluta des Conselhèrs Generaus.

—3 Pòt èster candidat ath cargue de Sindic quinsevolh des Conselhèrs.

Article 17

Era eleccion dera Comission d'Auditors de Compdes a lòc ena primèra session despús dera session constitutiva que celèbre eth Conselh Generau, e atau successiuament despús de cada renaument.

Article 18

—1 Era durada deth mandat des membres deth Conselh Generau coïncidís damb era des Corporacions Municipaus.

—2 Un viatge acabat eth mandat, es membres deth Conselh Generau seguissen en foncions sonque entara

administracion ordinària enquiara prenuda de possession des sòns succesor. En cap de cas non pòden adoptar acòrds entàs quaus s'a de besonh, legaument, ua majoritat qualificada.

—3 Es condicions entà èster elector e elegible e es causes d'incompatibilitat e inelegibilitat entà exercir es cargues de Conselhèr Generau e eth cargue de Sindic son es qu'establís era Lei Organica deth Règim Electorau Generau e, se conven, es establides pera Lei Electorau de Catalonha.

—4 Eth cargue de Sindic ei incompatible damb eth cargue de baile de quinsevolh des Ajuntaments dera Val d'Aran.

Article 19

Realizada era eleccion, era Junta Electorau competent a de proclamar es membres deth Conselh Generau escuelhuts, liurar es credenciaus corresponents e remèter ara secretaria deth Conselh Generau era certificacion acreditativa corresponenta. Era compausicion deth Conselh Generau s'a de hèr publica enes taulèus d'anonsis des municipis e en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

TÍTOL 4

Des competències e deth finançament deth Conselh Generau

Article 20

—1 Eth Conselh Generau exercís es competències que li atribufís aguesta Lei e quinsevolh auta lei deth Parlament.

—2 Eth Conselh Generau a competència plena en tot aquerò que hè referencia ath foment e ar ensenhament der aranés e dera sua cultura cossent damb es normes de caractèr generau vigentes en tota Catalonha en camp dera politica lingüistica e educatua.

—3 Era Generalitat de Catalonha a de cedir ath Conselh generau es competències e servicis aumens sus es matèries que seguissen:

- a) Ensenhament.
- b) Cultura.
- c) Sanitat.
- d) Servicis sociaus.
- e) Ordenacion deth territòri e urbanisme.
- f) Torisme.
- g) Proteccion, mantenença e administracion deth sòn auviatge istoric e artistic.
- h) Proteccion dera natura, montanha e vies forestaus.
- i) Agricultura, bestiar, pesca, caça e profitaments forestaus.
- j) Sauvaments e escandiment de huecs.
- k) Joenessa.
- l) Léser e temps liure.
- m) Espòrts.
- n) Miei ambient.
- o) Arremassatge e tractament de residús sòlids.
- p) Salubritat publica.
- q) Carretèrs locals.
- r) Transpòrt interior de viatgèrs.
- s) Artesania.

—4 Ath delà des nomentades en apartat 2 d'aguest article pòden èster plenes es competències as quaus se referís eth punt 3 ena mesura qu'ac determinen es leis deth Parlament.

Article 21

—1 Corresponen ath Conselh Generau es facultats que era legislacion dera Generalitat arreconeishe as comarques envèrs tamb es actiuetats de es servicis de competència municipau, era assistència as municipis e era cooperacion damb aguesti, era planificacion territoria e es actuacions especiaus de montanha.

—2 Eth Conselh Generau exercís tanben es competències que li delègue o li assigne era Administracion dera Generalitat cossent damb çò qu'establís era legislacion de règim locau.

Article 22

—1 Eth Conselh Generau, ath delà des recorsi que fixen es articles 23 e 24, se finance tamb:

- a) Ingressi de dret privat.
- b) Taxes entara prestacion de servicis e era realisacion d'actiuetats dera sua competència.
- c) Contribucions especiaus entara execucion d'òbres o entar establiment, era ampliacion e era melhora des servicis dera sua competència.
- d) Participacions en impòsti der Estat e dera Generalitat establides a favor des entitats comarcaus.
- e) Subvencions e d'auti ingressi de dret public.
- f) Ingressi provenents d'operacions de credit.
- g) Ingressi que se deriven des acòrds de cooperacion establidi damb era Generalitat.
- h) Multes.
- i) D'autores que se posquen establir.

—2 Tanben corresponen ath Conselh Generau participacions enes ingressi provinciaus quan s'assumisquen es competències dera Deputacion de Lleida.

—3 Intègren tanben es finances deth Conselh Generau es aportacions des municipis dera Val d'Aran.

Article 23

—1 Eth pressupòst dera Generalitat a d'includir especificament es quantitats que resulten des acòrds dera Comission Govèrn dera Generalitat-Conselh Generau establida per article 24 sus valoracion des competències transferides.

—2 Era Lei de Pressupòsti dera Generalitat a d'establir es percentatges de participacion a favor deth Conselh Generau en Hons de Cooperacion Locau de Catalonha.

Article 24

—1 Se cree era Comission Govèrn dera Generalitat-Conselh Generau entà que, cossent damb çò que dispausa aguesta Lei, determine era atribucion e eth traspàs de competències e servicis, e avalore era dotacion economica corresponenta. En analisi des valoracions des servicis traspassats se tìràn en compde autant es còsti dirèctes e indirèctes com es d'inversion que correspongue.

—2 Aguesta Comission ei formada per cinc representants deth Conselh Generau e cinc representants deth Govèrn dera Generalitat, enter es quaus i é eth Conselhèr de Governacion, que presidís e convòque es sessions, es quaus an d'auer lòc aumens dus còps ar an.

—3 Era Comission elabòre prepauses de convenguts e acòrds de cooperacion respècte as servicis non traspassats.

Article 25

En toti es auti aspèctes relatiu ath règim de finançament pressupostari, d'intervencion e de comptabilitat, s'apliquen es normes generaus dera legislacion basica der Estat e dera legislacion dera Generalitat reguladora des finances locaus.

DISPOSICIONS ADDICIONAUS

Prumèra

Eth govèrn e era administracion d'Aran se regissen per aguesta Lei, pes normes complementàries que la despleguen e, en tot aquerò que non i sigue previst, pera legislacion sus era organisacion territoriala e eth govèrn locau de Catalonha.

Dusau

Eth Conselh Generau pòt sollicitar ara Generalitat de Catalonha era delegacion o era transferència de competències non assumides en aguesta Lei e, tanben era reforma deth Règim Especiau d'Aran.

Tresau

Es relacions de caràcter politic e administratiu enter eth Conselh Generau e era Generalitat de Catalonha s'an per miei dera Direccion Generau d'Ahèrs Interdepartamentaus deth Departament de Presidència.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Prumèra

—1 Per acòrd enter eth Conselh Generau e es organs de govèrn des Mancomunitats d'Aran entara prestacion de servicis de sauvament e contra huecs, forestaus e d'assistència sanitària, s'an de préner es mesures que s'agen de besonh entà dissòlver es nomentades Mancomunitats e integrar per consequent es sòns bens, drets e personau en Conselh Generau d'Aran.

—2 Eth Conselh Comarcau de Montanha dera Val d'Aran s'a de dissòlver parallèlament ara constitucion deth Conselh Generau, e es sòns bens, drets e es actuacions que en aqueth moment se desvolopen s'an d'integrar en Conselh Generau d'Aran.

Dusau

Es primèras eleccions tath Conselh Generau s'an de convocar laguens des tres primèrs mesi que seguissen ara entrada en vigor d'aguesta Lei. En cas que ena entrada en vigor d'aguesta Lei demorèsse un plaç inferior a un an enquiara celebracion des prop lèu eleccions municipaus, es eleccions tath Conselh Generau s'an d'adiar entà hè-les coïncidir damb es municipaus.

Tresau

En tot non s'apròve era Lei Electoral de Catalonha, era Junta Electoral competent, ar afècte de çò qu'establís er article 19, ei era provincial.

Quatau

Enes primèras eleccions tath Conselh Generau, s'entén que era secretaria ara que se referís er article 19 d'aguesta Lei ei era secretaria deth Conselh Comarcau.

Cincau

Eth reglament organic a d'èster aprovat en tèrme de dus mesi complèts a compdar deth seguent dera constitucion deth Conselh Generau.

Siesau

Era Comission Govèrn dera Generalitat-Conselh Generau a quina se referís er article 24 a de constituf-se en tèrme de tres mesi a compdar dera constitucion deth primèr Conselh Generau.

DISPOSICIONS FINAUS

Prumèra

S'autorise eth Govèrn dera Generalitat de Catalonha entà que dicte es disposicions que s'agen de besonh entath desplegment, era execucion e eth compliment d'aguesta Lei e entà qu'abilite es credits que s'agen de besonh entar implantament deth Conselh Generau d'Aran.

Dusau

Era version en aranés d'aguesta Lei s'a de publicar en *Bulletí Oficial del Parlament de Catalunya* e en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* a seguida dera version catalana.

Per tant, ordeni a toti es ciutadans as quaus sigue d'aplicacion aguesta Lei coopèren ath sòn compliment e qu'es tribunaus e es autoritats as quaus pertòque la hèsqen complir.

Palai dera Generalitat, 13 de junhsèga de 1990

JORDI PUJOL

President dera Generalitat de Catalonha

JOSEP GOMIS I MARTÍ

Conselhèr de Governacion ■

16/1990, de 13 de juliol, sobre el règim especial de la Vall d'Aran.

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, promulgo la següent.

LLEI

En el conjunt de Catalunya ressalta per la seva pròpia personalitat Aran o la Vall d'Aran, territori lligat per la situació geogràfica, pels orígens històrics, per la llengua i per la cultura a les terres gascones i a la gran família occitana, però unida lliurement, a través de pacte, al Principat de Catalunya. Des del 1175 la Vall passà a formar part de la Corona catalano-aragonesa pel Tractat d'Emparança que els aranesos estipularen amb el rei Alfons I. El 1313 els aranesos decidiren per votació popular la permanència de la Vall a la Corona catalano-aragonesa, al mateix temps que Jaume II atorgà el conjunt de privilegis anomenat *Era Querimònia*, veritable carta magna d'Aran, ratificada per tots els reis fins a Ferran VII. El 1414, a més, el Síndic d'Aran oferí la unió lliure i pactada d'Aran al Principat de Catalunya, cosa que el Parlament català acceptà. El decret de Nova Planta de 1716, que suprimí les institucions polítiques de Catalunya, no afectà el règim polític-administratiu de la Vall d'Aran i, per això, no fou aquesta incorporada a cap dels nous corregiments en què fou dividit el Principat. Fins que el 1834 la Reina Gobernadora suprimí les institucions tradicionals araneses, fet que culminà amb una acció de força del governador reial Pascual Madoz que imposà a la Vall d'Aran el nou règim administratiu general de l'Estat.

L'adhesió dels aranesos a llur llengua i, sobretot, la seva antiquíssima tradició cultural i política han merescut que la Disposició Addicional Primera de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, recollint un desig expressat pels aranesos en el procés d'elaboració de l'Estatut, faci un reconeixement exprés de la seva peculiaritat i ordeni un restabliment de l'organització administrativa tradicional de la Vall d'Aran, degudament actualitzada.

Aquesta Llei pretén donar compliment a aquest manament estatutari restablint el Consell General i el Síndic d'Aran com a principals institucions de l'organització administrativa pròpia de la Vall d'Aran. En restablir aquestes institucions araneses es fa un acte de reparació històrica.

En aquest sentit, aquesta Llei restitueix als aranesos de forma actualitzada una estructura administrativa que, sens perjudici de l'organització municipal, pot fer possible la gestió més immediata de les atribucions que afecten directament els interessos peculiars del territori, com són: el restabliment de l'organització administrativa pròpia, la normalització, la protecció i l'ensenyament de l'aranès i la conservació de les seves peculiaritats culturals, així com l'establiment d'un marc legal que permeti que el Conselh Generau

pugui assumir les competències que li delegui o assigni l'Administració de la Generalitat d'acord amb el que estableix la legislació vigent.

El Conselh Generau, com a poder públic, ha de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals aquest s'integra siguin reals i efectives, i eliminar els obstacles que impedeixin o dificultin la seva identitat o plenitud.

TÍTOL I *Disposicions generals*

Article 1

—1 Aquesta Llei restableix i actualitza l'organització administrativa pròpia d'Aran, d'acord amb la Disposició Addicional Primera de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

—2 Aran és una entitat territorial determinada per l'agrupació dels territoris municipals des Arres, Bausen, Es Bòrdes, Bossòst, Canejan, Les, Naut, Aran, Vielha e Mijaran i Vilamòs, que té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat i autonomia per al compliment de les seves finalitats.

Article 2

—1 L'aranès, varietat de la llengua occitana i pròpia d'Aran, és oficial a la Vall d'Aran. També ho són el català i el castellà, d'acord amb l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

—2 D'acord amb l'article 3.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, l'aranès ha d'ésser objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció, i se n'ha de garantir l'ús tant en el sistema educatiu com en l'activitat de l'Administració de la Generalitat i dels mitjans dependents de la CCRTV en el territori de la Vall d'Aran.

—3 La Generalitat i les institucions d'Aran han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir el coneixement i l'ús normal de l'aranès i per a impulsar-ne la normalització.

—4 La Generalitat i les institucions d'Aran han de vetllar per la conservació, la promoció i la difusió de la cultura aranesa.

Article 3

La Vall d'Aran no pot restar inclosa en cap divisió territorial pròpia de Catalunya que no sigui ella mateixa. En aquells casos en què la descentralització de l'Administració de la Generalitat faci convenient que la Vall d'Aran s'integri en la demarcació de les delegacions o de serveis territorials d'àmbit supracomarcal, aquests han d'incorporar en la seva denominació la de la Vall d'Aran.

Article 4

Aran té bandera i himne propis. El símbol del Consell General d'Aran és l'actual escut d'Aran.

Article 5

La villa de Vielha és la capital de la Vall d'Aran. El Conselh Generau hi ha de fixar la seva seu.

TÍTOL 2

De l'organització pròpia d'Aran

Article 6

—1 El govern i l'administració d'Aran corresponen al Consell General (*Conselh Generau*). Aquest és integrat pel Síndic (*Síndic*) i pels Consellers Generals (*Conselhèrs Generaus*).

—2 Els Consellers Generals, representants dels veïns, són elegits d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

—3 El Consell General és integrat per tretze membres.

Article 7

El Conselh Generau ha d'elaborar i aprovar el seu reglament orgànic de funcionament intern d'acord amb la legislació vigent.

Article 8

—1 Són òrgans del Conselh Generau:

a) El Ple.

b) El Síndic.

c) La Comissió d'Oïdors de Comptes (*Comission d'Auditors de Compdes*).

—2 El Ple és format pel Síndic i pels Consellers Generals. Corresponen al Ple les atribucions que aquesta Llei li atorga.

—3 El Síndic és el cap de l'administració pròpia d'Aran, convoca i presideix el Consell General, té la representació legal i exerceix totes les atribucions que el Ple li delega i que no corresponen a aquest últim. És el president nat de tots els òrgans col·legiats i de les societats i les empreses dependents del Consell. El Síndic ha de treballar pel bé d'Aran.

—4 La Comissió d'Oïdors de Comptes, de constitució obligatòria, és formada almenys per un Conseller General de cada grup polític representat en el Conselh Generau. Li correspon d'examinar i d'estudiar els comptes anuals del Conselh Generau i d'emetre'n informe abans que el Ple els aprovi.

—5 El Conselh Generau, d'acord amb la potestat d'autoorganització, port crear altres òrgans complementaris d'aquesta organització en el seu reglament orgànic.

Article 9

Les competències del Síndic són:

a) Representar el Consell General.

b) Convocar les sessions del Consell General i fixar-ne l'ordre del dia, en el qual ha d'incloure els informes de la Comissió d'Oïdors de Comptes i, si escau, les propostes dels òrgans competents.

c) Presidir les sessions del Consell, moderar els debats i dirimir els empats amb vot de qualitat.

d) Delegar les seves funcions en els Consellers quan ho cregui convenient.

e) Exercir la direcció superior del personal.

f) Presidir subhastes i concursos.

g) Ordenar els pagaments.

h) Impulsar i supervisar l'activitat dels diferents òrgans

del Consell i dels serveis de la seva competència.

i) Vetllar pel compliment de les lleis i els reglaments en el territori de la Vall d'Aran.

j) Exercir accions judicials i administratives en cas d'urgència.

k) Ordenar la publicació dels acords del Consell General.

l) Les que li atribueixin les Lleis, o les que expressament li delega el Ple del Consell General.

m) Qualsevol altres que no siguin reservades al Ple del Consell General.

Article 10

Les competències del Ple són:

a) Elegir el Síndic d'acord amb l'article 15.2 d'aquesta Llei.

b) Establir l'organització del Consell General.

c) Aprovar el reglament orgànic i les ordenances.

d) Exercir la iniciativa de modificació dels límits territorials de la Vall d'Aran.

e) Aprovar i modificar els pressupostos i aprovar els comptes, autoritzar i disposar despeses i reconèixer obligacions.

f) Determinar els recursos propis de caràcter tributari d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

g) Aprovar els plans que afectin el territori de la Vall d'Aran i que siguin de la seva competència.

h) Exercir la potestat expropiatòria.

i) Controlar i fiscalitzar la gestió dels òrgans de govern.

j) Aprovar les formes de gestió dels serveis i els expedients per a l'exercici de les activitats econòmiques.

k) Delegar competències en els municipis.

l) Aprovar la plantilla de personal, la relació de llocs de treball, les bases de les proves per a la selecció de personal i per als concursos de provisió de llocs de treball, la fixació de la quantia de les retribucions complementàries dels funcionaris, el nombre i el règim del personal eventual, tot això d'acord amb les normes reguladores de la funció pública local, i també separar del servei els funcionaris de la corporació, llevat del que estableix l'article 99.4 de la Llei de Bases de Règim Local, i ratificar l'acomiadament del personal laboral.

m) Plantejament conflictes de competències a altres entitats locals i a altres administracions públiques.

n) Exercir accions administratives i judicials.

o) Alterar la qualificació jurídica dels béns de domini públic.

p) Alienar el patrimoni.

q) Exercir les altres atribucions que expressament li assigni aquesta Llei.

r) Votar la moció de censura al Síndic, d'acord amb el que estableix l'article 16 i la legislació de règim local.

s) Determinar el nombre de membres de la Comissió d'Oïdors de Comptes, d'acord amb el que estableix l'article 8.4.

TÍTOL 3

Elecció i constitució del Consell General d'Aran

Article 11

—1 Aran es divideix en sis circumscripcions, corresponents als sis *terçons* històrics formats per: Pujòl, Arties e Garòs, Castièr, Marcatosa, Irissa i Quate Lòcs. Per a l'elecció dels membres del Consell General les circumscripcions electorals són integrades pels territoris municipals següents:

El *terçon* de Pujòl és integrat pels territoris municipals de Tredòs, Bagèr, Salardú-Unha i Gessa.

El *terçon* d'Arties e Garòs és integrat pels territoris municipals d'Arties e Garòs.

El *terçon* de Castièr és integrat pels territoris municipals d'Escunhau, Casarilh, Betren, Vielha, Gausac i Casau.

El terçon de Marcatoa és integrat pels territoris municipals de Vilac, Aubèrt-Betlan, Montcorbau, Arròs i Vila.

El terçon de Lairissa és integrat pels territoris municipals de Vilamòs, Arres, Arró, Es Bòrdes, Benós i Begós.

El terçon de Quate Lòcs és integrat pels territoris municipals de Bossòst, Les, Canejan i Bausen.

—2 El Consell General és integrat per tretze membres distribuïts de la manera següent:

Pujòlo: 2 membres.

Arties e garòs: 2 membres.

Castièro: 4 membres.

Marcatoa: 1 membre.

Lairissa: 1 membre.

Quate Lòcs: 3 membres.

Article 12

Per a l'elecció dels Consellers Generals poden presentar candidatures els partits, les federacions o les coalicions legalment registrades, o els mateixos electors de cada terçon avalats per un nombre no inferior al 3% del cens electoral del mateix terçon.

Article 13

L'elecció dels Consellers Generals es fa d'acord amb la legislació electoral vigent, mitjançant llistes tancades i segons el sistema d'Hondt.

Article 14

—1 El Consell General es constitueix en sessió pública a la seu del Consell del primer dia hàbil després de passats quinze dies naturals a comptar de l'endemà de l'acte de proclamació dels membres elegits. La sessió constitutiva, reunida per a l'elecció del Síndic entre els membres que la componen, és presidida per una mesa d'edat integrada pel Conseller General de més edat i el Conseller General de menys edat, presents a l'acte, i actua com a Secretari el Conseller que és nomenat a aquest efecte.

—2 El mandat dels elegits dura quatre anys. Les eleccions per a designar els Consellers Generals es fan el mateix dia de les eleccions municipals.

Article 15

—1 El Síndic és elegit pels Consellers Generals, entre ells, en la sessió constitutiva del Consell General.

—2 Per a ésser elegit Síndic, el candidat ha d'obtenir la majoria absoluta en la primera votació o la majoria simple en la segona. En cas d'empat, es procedeix a una tercera votació i si en aquesta es repeteix un altre cop l'empat, és elegit el candidat del partit, la coalició, la federació o l'agrupació que hagi obtingut més Consellers Generals, i, si persisteix, l'empat, és elegit el candidat del grup, la coalició, la federació o l'agrupació que hagi obtingut més vots en el conjunt d'Aran.

Article 16

—1 El Síndic cessa quan perd la confiança del Consell General.

—2 La moció de censura ha d'anar acompanyada del nom del candidat i cal que sigui aprovada per la majoria absoluta dels Consellers Generals.

—3 Pot ésser candidat al càrrec de Síndic qualsevol dels Consellers.

Article 17

L'elecció de la Comissió d'Oïdors de Comptes té lloc en la primera sessió després de la sessió constitutiva que celebra el Consell General, i així successivament després de cada renovació.

Article 18

—1 La durada del mandat dels membres del Consell General coincideix amb la de les corporacions municipals.

—2 Un cop finalitzat el mandat, els membres del Consell General continuen en funcions únicament per a l'administració ordinària fins a la presa de possessió de llurs suc-

cessors. En cap cas no poden adoptar acords per als quals és legalment necessària una majoria qualificada.

—3 Les condicions per a ésser elector i elegible i les causes d'incompatibilitat i inelegibilitat per a exercir els càrrecs de Conseller General i el càrrec de Síndic són les que estableix la Llei Orgànica del Règim Electoral General i, si escau, les establertes per la Llei Electoral de Catalunya.

—4 El càrrec de Síndic és incompatible amb el càrrec d'alcalde de qualsevol dels ajuntaments de la Vall d'Aran.

Article 19

Realitzada l'elecció, la Junta Electoral competent ha de proclamar els membres del Consell General elegits, lliurar les credencials corresponents i remetre a la secretaria del Consell General la certificació acreditativa corresponent. La composició del Consell General s'ha de fer pública als taulers d'anuncis dels municipis i al DOGC.

TÍTOL 4

De les competències i del finançament del Consell General

Article 20

—1 El Consell General exerceix les competències que li atribueix aquesta Llei i qualsevol altra llei del Parlament.

—2 El Consell General té competència plena en tot allò que fa referència al foment i l'ensenyament de l'aranès i de la seva cultura, d'acord amb les normes de caràcter general vigents a tot Catalunya en el camp de la política lingüística i educativa.

—3 La Generalitat ha de cedir al Consell General competències i serveis almenys sobre les matèries següents:

a) Ensenyament.

b) Cultura.

c) Sanitat.

d) Serveis socials.

e) Ordenació del territori i urbanisme.

f) Turisme.

g) Protecció, conservació i administració del seu patrimoni històric i artístic.

h) Protecció de la natura, muntanya i vies forestals.

i) Agricultura, ramaderia, pesca, caça i aprofitaments forestals.

j) Salvaments i extinció d'incendis.

k) Joventut.

l) Oci i temps lliure.

m) Esports.

n) Medi ambient.

o) Recollida i tractament de residus sòlids.

p) Salubritat pública.

q) Carreteres locals.

r) Transport interior de viatgers.

s) Artesania.

—4 A més de les esmentades en el punt 2 d'aquest article poden ésser plenes les competències a les quals es refereix el punt 3 en la mesura que ho determinin les lleis del Parlament.

Article 21

—1 Corresponen al Consell General les facultats que la legislació de la Generalitat reconegui a les comarques en relació amb les activitats i els serveis de competència municipal, l'assistència als municipis i la cooperació amb aquests, la planificació territorial i les actuacions especials de muntanya.

—2 El Consell General exerceix també les competències que li delega o li assigna l'Administració de la Generalitat d'acord amb el que estableix la legislació de règim local.

Article 22

—1 El Consell General a més dels recursos que fixen els articles 23 i 24, es finança amb:

- a) Ingressos de dret privat.
- b) Taxes per la prestació de serveis i la realització d'activitats de la seva competència.
- c) Contribucions especials per l'execució d'obres o per l'establiment, l'ampliació i la millora dels serveis de la seva competència.
- d) Participacions en impostos de l'Estat i de la Generalitat establertes a favor de les entitats comarcals.
- e) Subvencions i altres ingressos de dret públic.
- f) Ingressos procedents d'operacions de crèdit.
- g) Ingressos que es derivin dels acords de cooperació establerts amb la Generalitat.
- h) Multes.
- i) Altres que es puguin establir.

—2 També corresponen al Consell General participacions en els ingressos provincials quan s'assumeixin les competències de la Diputació de Lleida.

—3 Integren també les finances del Consell General les aportacions dels municipis de la Vall d'Aran.

Article 23

—1 El Pressupost de la Generalitat ha d'incloure específicament les quantitats que resultin dels acords de la Comissió Govern de la Generalitat-Consell General establerta per l'article 24 sobre valoració de les competències transferides.

—2 La Llei de pressupostos de la Generalitat ha d'establir els percentatges de participació a favor del Consell General en el Fons de Cooperació Local de Catalunya.

Article 24

—1 Es crea la Comissió Govern de la Generalitat-Consell General perquè, d'acord amb el que disposa aquesta Llei, determini l'atribució i el traspàs de competències i serveis, i en valori la dotació econòmica corresponent. En l'anàlisi de les valoracions dels serveis traspassats s'han de tenir en compte tant els costos directes i indirectes com els d'inversió que corresponguin.

—2 Aquesta Comissió és formada per cinc representants del Consell General i cinc representants del Govern de la Generalitat, entre els quals hi ha el Conseller de Governació, que presideix i convoca les sessions, les quals han de tenir lloc almenys dues vegades l'any.

—3 La Comissió elabora propostes de convenis i acords de cooperació respecte als serveis no traspassats.

Article 25

En tots els altres aspectes relatius al règim de finançament pressupostari, d'intervenció i de comptabilitat, s'apliquen les normes generals de la legislació bàsica de l'Estat i de la legislació de la Generalitat reguladora de les finances locals.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

El govern i l'administració d'Aran es regeixen per aquesta Llei, per les normes complementàries que la despleguin i, en tot allò que no hi sigui regulat, per la legislació sobre l'organització territorial i el govern local de Catalunya.

Segona

El Consell General pot sol·licitar a la Generalitat de Catalunya la delegació o la transferència de competències no assumides en aquesta Llei i, també, la reforma del Règim Especial d'Aran.

Tercera

Las relaciones de caràcter polític i administratiu entre el Consell General i la Generalitat de Catalunya es tenen per mitjà de la Direcció General d'Afers Interdepartamentals del Departament de Presidència.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

—1 Per acord entre el Consell General i els òrgans de govern de les Mancomunitats d'Aran per a la prestació de serveis de salvament i contra incendis, forestals i d'assistència sanitària, s'han de prendre les mesures necessàries per a dissoldre les dites Mancomunitats i integrar consegüentment llurs béns, drets i personal en el Consell General d'Aran.

—2 El Consell Comarcal de Muntanya de la Vall d'Aran s'ha de dissoldre paral·lelament a la constitució del Consell General, i els seus béns i drets i les actuacions que en aquell moment es desenvolupin s'han d'integrar en el Consell General d'Aran.

Segona

Les primeres eleccions al Consell General s'han de convocar dintre els tres primers mesos següents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei. En el cas que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei restés un termini inferior a un any fins a la realització de les properes eleccions municipals, les eleccions al Consell General s'han d'ajornar per a fer-les coincidir amb les municipals.

Tercera

Mentre no s'aprovi la Llei Electoral de Catalunya, la Junta Electoral competent, a l'efecte del que estableix l'article 19, és la provincial.

Quarta

En les primeres eleccions al Consell General, s'entén que la secretaria a la qual es refereix l'article 19 d'aquesta Llei és la secretaria del Consell Comarcal.

Cinquena

El reglament orgànic ha d'ésser aprovat en el termini de dos mesos complerts a partir del següent de la constitució del Consell General.

Sisena

La Comissió Govern de la Generalitat-Consell General a què es refereix l'article 24 ha de constituir-se en el termini de tres mesos a partir de la constitució del primer Consell General.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

S'autoritza el Govern de la Generalitat de Catalunya perquè dicti les disposicions necessàries per al desplegament, l'execució i el compliment d'aquesta Llei i perquè habiliti els crèdits que siguin necessaris per a la implantació del Consell General d'Aran.

Segona

La versió en aranès d'aquesta Llei s'ha de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* a continuació de la versió catalana.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 13 de juliol de 1990

JORDI PUJOL

President de la Generalitat de Catalunya

JOSEP GOMIS I MARTÍ

Conseller de Governació ■

Ley 16/1990, de 13 de julio, sobre régimen especial del Valle de Arán.

EL PRESIDENTE DE LA GENERALIDAD DE CATALUÑA

Sea notorio a todos los ciudadanos que el Parlamento de Cataluña ha aprobado y yo, en nombre del Rey, y de acuerdo con lo que establece el artículo 33.2 del Estatuto de Autonomía de Cataluña, promulgo la siguiente Ley 16/1990, de 13 de julio, sobre régimen especial del Valle de Arán.

LEY

En el conjunto de Cataluña destaca por su propia personalidad Arán o el Valle de Arán, territorio ligado por la situación geográfica, por los orígenes históricos, por la lengua y por la cultura a las tierras gasconas y a la gran familia occitana, pero unida libremente a través de pacto, al Principado de Cataluña. Desde 1175, el Valle pasó a formar parte de la Corona catalano-aragonesa por el Tratado de Amparanza que los araneses estipularon con el rey Alfonso I. En 1313, los araneses decidieron por votación popular la permanencia del Valle en la Corona catalano-aragonesa, al mismo tiempo que Jaime II otorgó el conjunto de privilegios denominado Era Querimónia, verdadera Carta Magna de Arán, ratificada por todos los Reyes hasta Fernando VII. En 1411, además, el Síndico de Arán ofreció la unión libre y pactada de Arán al Principado de Cataluña cosa que el Parlamento catalán aceptó. El Decreto de Nueva Planta de 1716, que suprimió las instituciones políticas de Cataluña, no afectó al régimen político-administrativo del Valle de Arán y, por eso, no fue éste incorporado a ninguno de los nuevos corregimientos en que se dividió el Principado. Hasta que en 1834 la Reina Gobernadora suprimió las instituciones tradicionales aranesas, hecho que culminó en una acción de fuerza del Gobernador real Pascual Madoz que impuso en el Valle de Arán el nuevo régimen administrativo general del Estado.

La adhesión de los araneses a su lengua y, ante todo, su antiquísima tradición cultural y política han merecido que la disposición adicional primera del Estatuto de Autonomía de Cataluña, recogiendo un deseo expresado por los araneses en el proceso de elaboración del Estatuto, haga un reconocimiento de la organización administrativa tradicional del Valle de Arán, debidamente actualizada.

La presente Ley pretende dar cumplimiento a dicho mandato estatutario restableciendo el Consejo General y el Síndico de Arán como principales instituciones de la organización administrativa propia del Valle de Arán. Al restablecer estas instituciones aranesas se realiza un acto de reparación histórica.

En este sentido, la presente Ley restituye a los araneses de manera actualizada una estructura administrativa que, sin perjuicio de la organización municipal, puede hacer posible la gestión más inmediata de las atribuciones que afectan directamente a los intereses peculiares del territorio, como son: El restablecimiento de la organización administrativa propia, la normalización, protección y enseñanza del aranés y la conservación de sus peculiaridades culturales, así como el establecimiento de un marco legal que per-

mita que el Consejo General pueda asumir las competencias que le delegue o asigne la Administración de la Generalidad de acuerdo con lo que establece la legislación vigente.

El Consejo General, como poder público, deberá promover las condiciones para que la libertad y la igualdad del individuo y de los grupos en los que éste se integra sean reales y efectivas, y eliminar los obstáculos que impidan o dificulten su identidad o plenitud.

TITULO PRIMERO *Disposiciones generales*

Artículo 1

—1 La presente Ley restablece y actualiza la organización administrativa propia de Arán, de acuerdo con la disposición adicional primera del Estatuto de Autonomía de Cataluña.

—2 Arán es una Entidad local territorial determinada por la agrupación de los territorios municipales de: Arres, Bausen, Es Bòrdes, Bossost, Canejan, Les, Naut Aran, Vielha e Mijaran y Vilamós, que tiene personalidad jurídica propia y plena capacidad y autonomía para el cumplimiento de sus finalidades.

Artículo 2

—1 El aranés, variedad de la lengua occitana y propia de Arán, es oficial en el Valle de Arán. También lo son el catalán y el castellano, de acuerdo con el artículo 3 del Estatuto de Autonomía de Cataluña.

—2 De acuerdo con el artículo 3.4 del Estatuto de Autonomía de Cataluña, el aranés deberá ser objeto de enseñanza y de especial respeto y protección, y deberá garantizarse su uso tanto en el sistema educativo como en la actividad de la Administración de la Generalidad y de los medios dependiente de la CCRTV en el territorio del Valle de Arán.

—3 La Generalidad y las instituciones de Arán deberán adoptar las medidas necesarias para garantizar el conocimiento y el uso normal del aranés y para impulsar su normalización.

—4 La Generalidad y las instituciones de Arán deberán velar por la conservación, promoción y difusión de la cultura aranesa.

Artículo 3

El Valle de Arán no podrá estar incluido en ninguna división territorial propia de Cataluña que no sea él mismo. En aquellos casos en que la descentralización de la Administración de la Generalidad haga conveniente que el Valle de Arán se integre en que la demarcación de delegaciones o servicios territoriales de ámbito supracomarcal, éstos deberán incorporar en su denominación la del Valle de Arán.

Artículo 4

Arán tiene bandera e himno propios. El símbolo del Consejo General de Arán será el actual escudo de Arán.

Artículo 5

La villa de Vielha es la capital del Valle de Arán. El consejo General deberá fijar allí su sede.

TITULO 2

De la organización propia de Arán

Artículo 6

—1 El gobierno y la Administración de Arán corresponderán al Consejo General (Conselh Generau). Este estará integrado por el Síndico (Sindic) y los Consejeros generales (Conselhers generaus).

—2 Los Consejeros generales, representantes de los vecinos, serán elegidos de acuerdo con lo establecido en la presente Ley.

—3 El Consejo General estará integrado por trece miembros.

Artículo 7

El Consejo General deberá elaborar y aprobar su Reglamento orgánico de funcionamiento interno de acuerdo con la legislación vigente.

Artículo 8

—1 Serán órganos del Consejo General:

a) El Pleno.

b) El Síndico.

c) La Comisión de Oidores de Cuentas (Comission d'Auditors de Compdes).

—2 El Pleno estará formado por el Síndico y los Consejeros generales. Corresponderán al Pleno las atribuciones que la presente Ley le otorgue.

—3 El Síndico será el Jefe de la administración propia de Arán, convocará y presidirá el Consejo General, ostentará la representación legal y ejercerá todas las atribuciones que el Pleno le delegue y que no correspondan a éste último. Será el Presidente nato de todos los órganos colegiados y de las Sociedades y Empresas dependientes del Consejo. El Síndico deber trabajar por el bien de Arán.

—4 La Comisión de Oidores de Cuentas, de constitución obligatoria, estará formada al menos por un Consejero general de cada grupo político representado en el Consejo General. Le corresponderá examinar y estudiar las cuentas anuales del Consejo General y emitir informe de las mismas antes de que el Pleno las apruebe.

—5 El Consejo General, de acuerdo con la potestad de autoorganización, podrá crear otros órganos complementarios de dicha organización en su reglamento orgánico.

Artículo 9

Las competencias del Síndico serán:

a) Representar al Consejo General.

b) Convocar las sesiones del Consejo General y fijar el orden del día de las mismas, en el que deberá incluir los informes de la Comisión de Oidores de Cuentas y, si procede, las propuestas de los órganos competentes.

c) Presidir las sesiones del Consejo, moderar los debates y dirimir los empates con voto de calidad.

d) Delegar sus funciones en los Consejeros cuando lo crea conveniente.

e) Ejercer la dirección superior del personal.

f) Presidir subastas y concursos.

g) Ordenar los pagos.

h) Impulsar y supervisar la actividad de los distintos órganos del Consejo y de los servicios de su competencia.

i) Velar por el cumplimiento de las leyes y reglamentos en el territorio del Valle de Arán.

j) Ejercer acciones judiciales y administrativas en caso de urgencia.

k) Ordenar la publicación de los acuerdos del Consejo General.

l) Las que le atribuyan las Leyes, o las que expresamente le delegue el Pleno del Consejo General.

m) Cualquiera otras que no sean reservadas al Pleno del Consejo General.

Artículo 10

Las competencias del Pleno serán:

a) Elegir el Síndico de acuerdo con el artículo 15, 2, de la presente Ley.

b) Establecer la organización del Consejo General.

c) Aprobar el reglamento orgánico y las ordenanzas.

d) Ejercer la iniciativa de modificación de los límites territoriales del Valle de Arán.

e) Aprobar y modificar los presupuestos y aprobar las cuentas, autorizar y disponer gastos y reconocer obligaciones.

f) Determinar los recursos propios de carácter tributario de acuerdo con lo establecido en la presente Ley.

g) Aprobar los planes que afecten al territorio del Valle de Arán y que sean de su competencia.

h) Ejercer la potestad expropiatoria.

i) Controlar y fiscalizar la gestión de los órganos de gobierno.

j) Aprobar las formas de gestión de los servicios y los expedientes para el ejercicio de las actividades económicas.

k) Delegar competencias en los municipios.

l) Aprobar la plantilla de personal, la relación de puestos de trabajo, las bases de las pruebas para la selección de personal y para los concursos de provisión de puestos de trabajo, la fijación de la cuantía de las retribuciones complementarias de los funcionarios, el número y régimen del personal eventual, todo esto de acuerdo con las normas reguladoras de la función pública local, así como separar del servicio a los funcionarios de la Corporación, a excepción de lo establecido en el artículo 99.4 de la Ley de Bases de Régimen Local, y ratificar el despido del personal laboral.

m) Plantear conflictos de competencias a otras Entidades locales y a otras administraciones públicas.

n) Ejercer acciones administrativas y judiciales.

o) Alterar la calificación jurídica de los bienes de dominio público.

p) Enajenar el patrimonio.

q) Ejercer las demás atribuciones que expresamente le asigne la presente Ley.

r) Votar la moción de censura al Síndico, de acuerdo con lo establecido en el artículo 16 y la legislación de régimen local.

s) Determinar el número de miembros de la Comisión de Oidores de Cuentas, de acuerdo con lo establecido en el artículo 8.º, 4.

TITULO 3

Elección y constitución del Consejo General de Arán

Artículo 11

—1 Arán se dividirá en seis circunscripciones, correspondientes a los seis terçons históricos formados por: Pujòlo, Arties e Garòs, Castièro, Marcatoza, Irissa y Quate Lòcs. Para la elección de los miembros del Consejo General las circunstancias electorales estarán integradas por los territorios municipales siguientes:

El terçón de Pujòlo estará integrado por los territorios municipales de Tredòs, Bagergue, Salardú-Unha y Gessa.

El terçón de Arties e Garòs estará integrado por los territorios municipales de Arties e Garòs.

El terçón de Castièro estará integrado por los territorios municipales de Escunhau, Casarilh, Betren, Vielha, Gausac y Casau.

El terçon de Marcatoza estará integrado por los territorios municipales de Vilac, Aubèrt-Betlan, Mont-Montcorbau, Arrós, y Vila.

El terçon de Irissa estará integrado por los territorios municipales de Vilamòs, Arres, Arró, Es Bòrdes, Benós y Begós.

El terçon de Quate Lòcs estará integrado por los territorios municipales de Bossòt, Les, Canejan y Bausen.

—2 El Consejo General estará integrado por trece miembros distribuidos de la siguiente manera:

Pujòl: Dos miembros.

Arties e Garòs: Dos miembros.

Castièro: Cuatro miembros.

Marcatoza: Un miembro.

Irissa: Un miembro.

Quate Lòcs: Tres miembros.

Artículo 12

Para la elección de los Consejeros generales podrán presentar candidaturas los partidos, federaciones o coaliciones legalmente registradas, o los mismos electores de cada terçon avalados por un número no inferior al 3 por 100 del censo electoral del mismo terçon.

Artículo 13

La elección de los Consejeros generales se realizará de acuerdo con la legislación electoral vigente, mediante listas cerradas y según el sistema de Hondt.

Artículo 14

—1 El Consejo General se constituirá en sesión pública en la sede del Consejo el primer día hábil después de pasados quince días naturales a partir del día siguiente del acto de proclamación de los miembros elegidos. La sesión constitutiva, reunida para la elección del Síndico entre los miembros que la componen, será presidida por una mesa de edad integrada por el Consejero general de más edad y el Consejero general de menos edad, presentes en el acto, y actuará como Secretario el Consejero nombrado a tal efecto.

—2 El mandato de los elegidos durará cuatro años. Las elecciones para designar a los Consejeros generales se realizarán el mismo día de las elecciones municipales.

Artículo 15

—1 El Síndico será elegido por los Consejeros generales, entre ellos, en la sesión constitutiva del Consejo General.

—2 Para ser elegido Síndico, el candidato deberá obtener la mayoría absoluta en la primera votación o la mayoría simple en la segunda. En caso de empate, se procederá a una tercera votación y si en ésta se repitiere otra vez el empate, será elegido el candidato del partido, coalición, federación o agrupación que haya obtenido más Consejeros generales, y, de persistir el empate, será elegido el candidato del grupo, coalición, federación o agrupación que haya obtenido más votos en el conjunto de Arán.

Artículo 16

—1 El Síndico cesará cuando pierda la confianza del Consejo General.

—2 La moción de censura deberá ir acompañada del nombre del candidato y deberá ser aprobada por la mayoría absoluta de los Consejeros generales.

—3 Podrá ser candidato al cargo de Síndico cualquiera de los Consejeros.

Artículo 17

La elección de la Comisión de Oidores de Cuentas tendrá lugar en la primera sesión después de la sesión constitutiva que celebrará el Consejo General, y así sucesivamente después de cada renovación.

Artículo 18

—1 La duración del mandato de los miembros del Consejo General coincidirá con la de las Corporaciones municipales.

—2 Una vez finalizado el mandato, los miembros del Consejo General, seguirán en funciones únicamente para la administración ordinaria hasta la toma de posesión de sus sucesores. En ningún caso se podrán adoptar acuerdos para

los cuales sea legalmente necesaria una mayoría calificada.

—3 Las condiciones para ser elector y elegible y las causas de incompatibilidad e ineligibilidad para ejercer los cargos de Consejero general y el cargo de Síndico serán las establecidas en la Ley Orgánica del Régimen Electoral General y, si procede, las establecidas por la Ley Electoral de Cataluña.

—4 El cargo de Síndico será incompatible con el cargo de Alcalde de cualquiera de los Ayuntamientos del Valle de Arán.

Artículo 19

Realizada la elección, la Junta Electoral competente deberá proclamar a los miembros del Consejo General elegidos, entregarles las credenciales correspondientes y remitir a la Secretaría del Consejo General la certificación acreditativa correspondiente. La composición del Consejo General deberá hacerse pública en los tableros de anuncios de los municipios y en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya».

TÍTULO 4

De las competencias y la financiación del Consejo General

Artículo 20

—1 El Consejo General ejercerá las competencias que le atribuye la presente Ley y cualquier otra Ley del Parlamento.

—2 El Consejo General tendrá competencia plena en todo lo referente al fomento y enseñanza del aranés y su cultura, de acuerdo con las normas de carácter general vigentes de toda Cataluña en el campo de la política lingüística y educativa.

—3 La Generalidad deberá ceder al Consejo General competencias y servicios al menos sobre las siguientes materias:

- a) Enseñanza.
- b) Cultura.
- c) Sanidad.
- d) Servicios sociales.
- e) Ordenación del territorio y urbanismo.
- f) Turismo.
- g) Protección, conservación y administración de su patrimonio histórico y artístico.
- h) Protección de la naturaleza, montaña y vías forestales.
- i) Agricultura, ganadería, pesca, caza y aprovechamientos forestales.
- j) Salvamentos y extinción incendios.
- k) Juventud.
- l) Ocio y tiempo libre.
- m) Deportes.
- n) Medio Ambiente.
- o) Recogida y tratamiento de residuos sólidos.
- p) Salubridad pública.
- q) Carreteras locales.
- r) Transporte interior de viajeros.
- s) Artesanía.

—4 Además de las mencionadas en el punto 2 del presente artículo podrán ser plenas las competencias a que se refiere el punto 3, en la medida en que lo determinen las Leyes del Parlamento.

Artículo 21

—1 Corresponderán al Consejo General las facultades que la legislación de la Generalidad reconozca a las comarcas en relación a las actividades y servicios de competencia municipal, la asistencia a los municipios y la cooperación con los mismos, la planificación territorial y las actuaciones especiales de montaña.

—2 El Consejo General ejercerá también las competencias que le delegue o asigne la Administración de la Generalidad de acuerdo con lo establecido en la legislación de régimen local.

Artículo 22

—1 El Consejero General, además de los recursos que fijan los artículos 23 y 24, se financiará con:

- a) Ingresos de derecho privado.
- b) Tasas por la prestación de servicios y la realización de actividades de su competencia.
- c) Contribuciones especiales por la ejecución de obras o por el establecimiento, ampliación y mejora de los servicios de su competencia.
- d) Participaciones en impuestos del Estado y de la Generalidad establecidas a favor de las Entidades comarciales.
- e) Subvenciones y otros ingresos de derecho público.
- f) Ingresos procedentes de operaciones de crédito.
- g) Ingresos privados a los acuerdos de cooperación establecidos con la Generalidad.
- h) Multas.
- i) Otras que se puedan establecer.

—2 También corresponderán al Consejo General participaciones en los ingresos provinciales cuando se asuman las competencias de la Diputación de Lleida.

—3 Integrarán también las fianzas del Consejo General las aportaciones de los municipios del Valle de Arán.

Artículo 23

—1 El presupuesto de la Generalidad deberá incluir específicamente las cantidades que resultan de los acuerdos de la Comisión de Gobierno de la Generalidad-Consejo General establecida en el artículo 24 sobre valoración de las competencias transferidas.

—2 La Ley de Presupuestos de la Generalidad deberá establecer los porcentajes de participación a favor del Consejo General en el Fondo de Cooperación Local de Cataluña.

Artículo 24

—1 Se crea la Comisión Gobierno de la Generalidad-Consejo General para que, de acuerdo con lo dispuesto en la presente Ley, determine la atribución y traspaso de competencias y servicios, y valore la dotación económica correspondiente de los mismos. En el análisis de las valoraciones de los servicios traspasados se deberán tener en cuenta tanto los costos directos e indirectos como los de inversión que correspondan.

—2 Esta Comisión está formada por cinco representantes del Consejo General y cinco representantes del Gobierno de la Generalidad, entre los cuales está el Consejero de Gobernación, que presidirá y convocará las sesiones, las cuales deberán celebrarse al menos dos veces al año.

—3 La Comisión elaborará propuestas de convenios y acuerdos de cooperación con respecto a los servicios no traspasados.

Artículo 25

En todos los demás aspectos relativos al régimen de financiación presupuestaria, de intervención y de contabilidad, se aplicarán las normas generales de la legislación básica del Estado y de la legislación de la Generalidad reguladora de las finanzas locales.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera

El gobierno y la administración de Arán se regirán por la presente Ley, por las normas complementarias que la desplieguen y, en todo aquello que no esté regulado por las mismas, por la legislación sobre la organización territorial y el gobierno local de Cataluña.

Segunda

El Consejo General podrá solicitar a la Generalidad de Cataluña la delegación o transferencia de competencias no asumidas en la presente Ley y, también, la reforma del Régimen Especial de Arán.

Tercera

Las relaciones de carácter político y administrativo entre el Consejo General y la Generalidad de Cataluña se ejercerán a través de la Dirección General de Asuntos Interdepartamentales del Departamento de Presidencia.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera

—1 Por acuerdo entre el Consejo General y los órganos de gobierno de las Mancomunidades de Arán para la prestación de servicios de salvamento y contra incendios forestales y de asistencia sanitaria, se deberán tomar las medidas necesarias para disolver las mencionadas Mancomunidades e integrar consiguientemente sus bienes, derechos y personal en el Consejo General de Arán.

—2 El Consejo Comarcal de Montaña del Valle de Arán deberá disolverse paralelamente a la constitución del Consejo General, y sus bienes y derechos y las actuaciones que en aquél momento se desarrollen deberán integrarse en el Consejo General de Arán.

Segunda

La primeras elecciones al Consejo General deberán convocarse dentro de los tres primeros meses siguientes a la entrada en vigor de la presente Ley. En el caso de que a la entrada en vigor de la presente Ley quedara un plazo inferior a un año hasta la realización de las próximas elecciones municipales, las elecciones al Consejo General deberán aplazarse para hacer que coincidan con las municipales.

Tercera

Mientras no se apruebe la Ley Electoral de Cataluña, la Junta Electoral competente, al efecto de lo establecido en el artículo 19, será la provincial.

Cuarta

En las primeras elecciones al Consejo General, se entenderá que la Secretaría a que se refiere el artículo 19 de la presente Ley es la Secretaría del Consejo Comarcal.

Quinta

El Reglamento orgánico deberá ser aprobado en el plazo de dos meses cumplidos a partir del siguiente a la constitución del Consejo General.

Sexta

La Comisión Gobierno de la Generalidad-Consejo General a que se refiere el artículo 24 deberá constituirse en el plazo de tres meses a partir de la constitución del primer Consejo General.

DISPOSICIONES FINALES

Primera

Se autoriza al Gobierno de la Generalidad de Cataluña a dictar las disposiciones necesarias para el despliegue, ejecución y cumplimiento de la presente Ley y a habilitar los créditos necesarios para la implantación del Consejo General de Arán.

Segunda

La versión en aranés de esta Ley se ha de publicar en el «Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya» y en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya» a continuación de la versión catalana.

Por tanto, ordeno que todos los ciudadanos a los que sea de aplicación esta Ley cooperen en su cumplimiento y que los Tribunales y autoridades a los que corresponda la hagan cumplir.

Palacio de la Generalidad, 13 de julio de 1990.

JORDI PUJOL

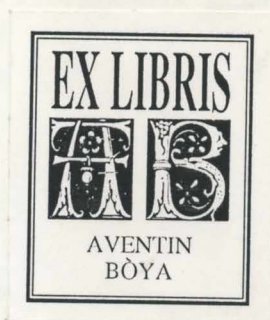
Presidente de la Generalidad de Cataluña

JOSEP GOMIS I MARTÍ

Consejero de Gobernación

(Publicada en el «Diario Oficial de la Generalidad de Cataluña» número 1.326, de 3 de agosto de 1990) ■

Obra Social
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

CONSELH COMARCAU
DERA VAL D'ARAN